

Strojový překlad a vědecká publikační činnost v angličtině

Možnosti svépomoci

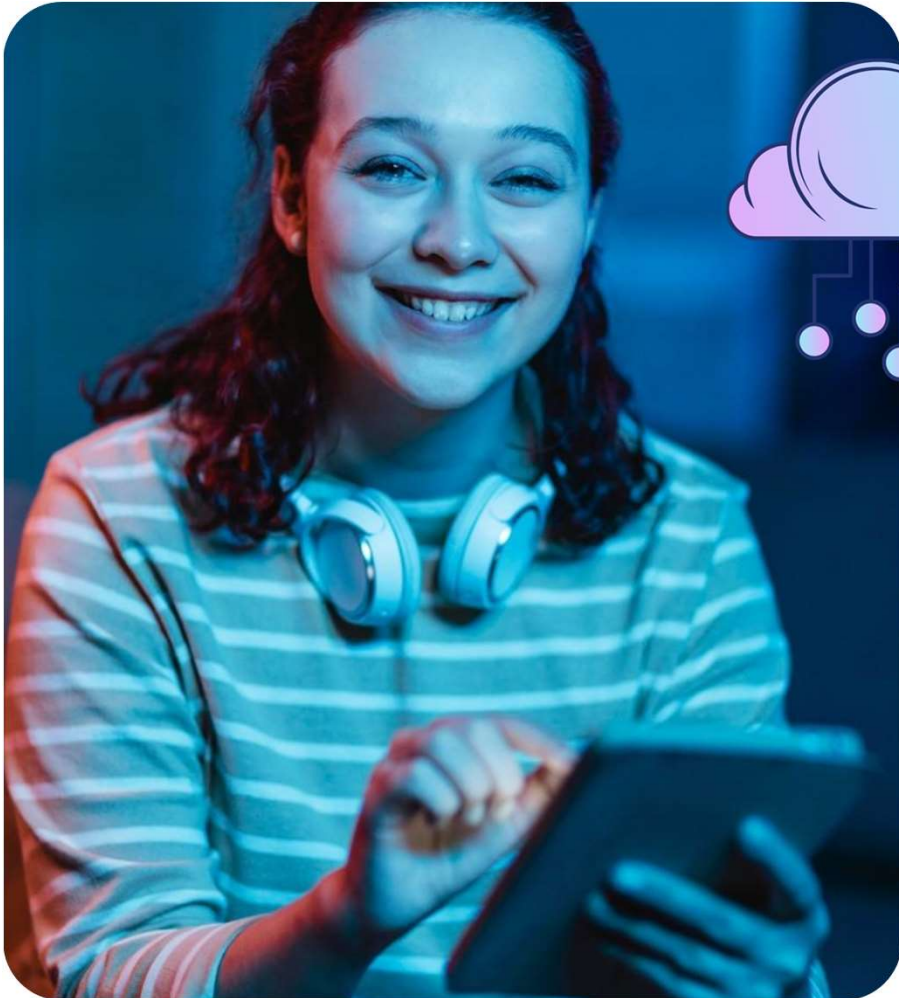
Jan Morávek

12. olomoucká podzimní sociologická konference, 11.–13. 10. 2023

Obsah prezentace

- 01** Postupy strojového překladu
- 02** Silné a slabé stránky
- 03** Podmínky zvládnutí
- 04** Příklad posteditace
- 05** Stav oboru
- 06** Závěr

01

Postupy strojového překladu

Postupy strojového překladu

○ Příprava

Editace zdrojového textu

Glosář

Překladová paměť

Kontext

Vytrénovat engine

○ Strojový překlad

Výběr překladače

Webový interface vs. integrace s CAT

○ CAT tools (Trados, OmegaT)

Segmentace

Překladová paměť

Glosář

Kontrola kvality

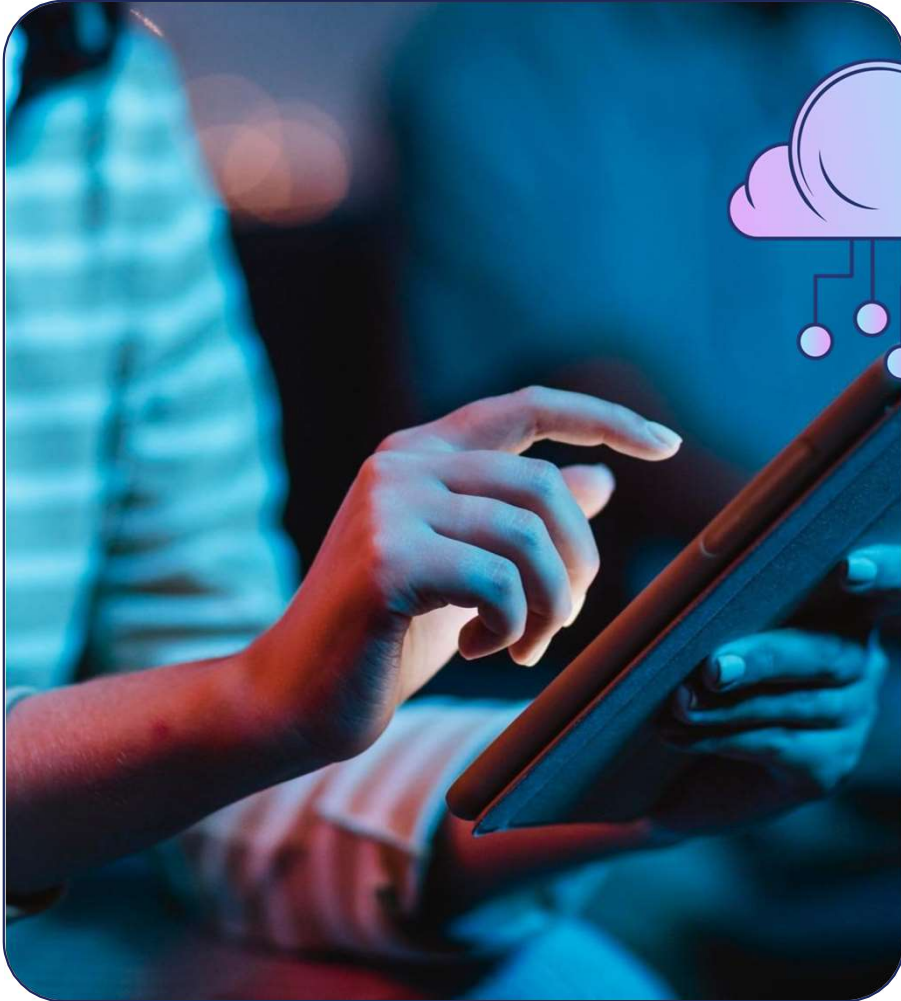
○ Posteditace není korektura

Porovnat zdroj a strojový překlad

Ponechat, upravit, přeložit znovu?

Úplná vs. základní PEMT

Kontrola

02

Silné a slabé stránky

Možnosti

Mám nějaký
rozpočet?

Jaké jsou nároky
redakce?

Úspora

Oproti překladu:

- 0–70 % ceny
- ? –70 % času

Kvalita

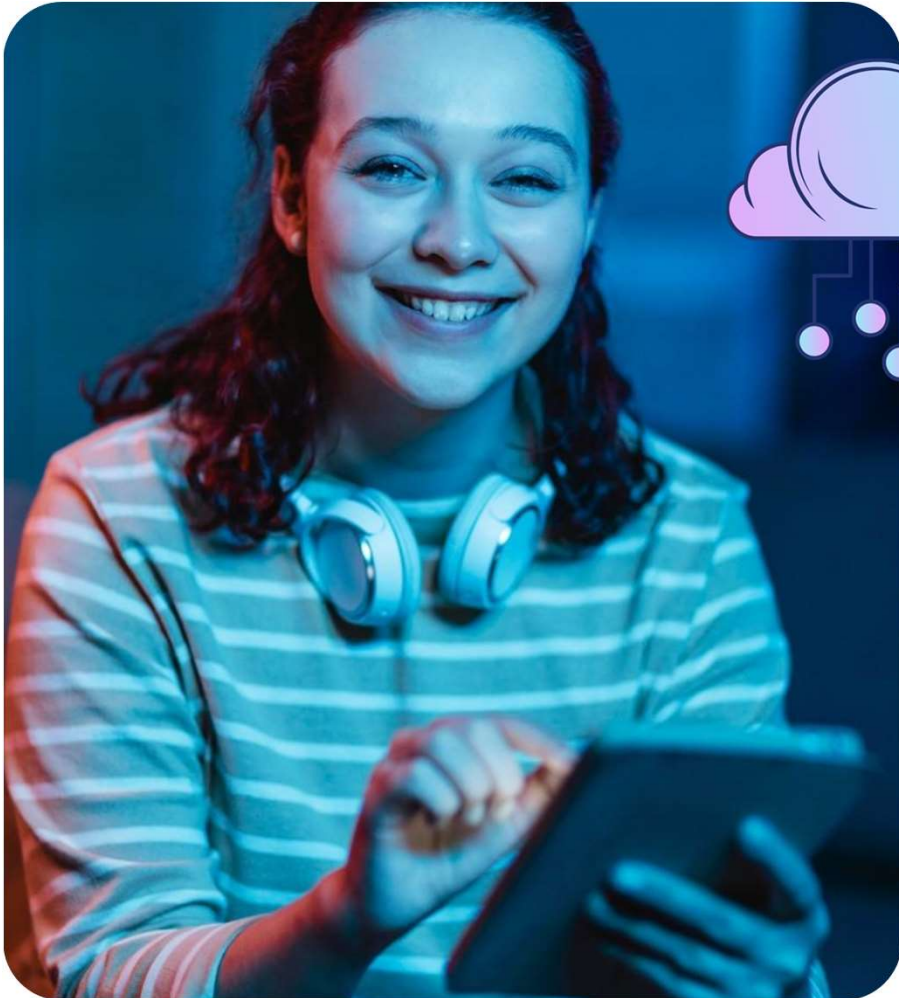
lepší než laik
nedělá překlepy
(téměř) nevynechává

horší než překladatel/ka:

- terminologie
- reálie
- kontextualita
- rejstřík/styl
- gramatika

03

Podmínky zvládnutí

Posteditační kompetence

1 Překladatelská

kreativita
řešení problémů
rozhodování
zkvalitnění textu

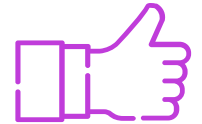
2 Jazyková a textová

ve zdrojovém i
cílovém jazyce

3 Informační

rešerše, získávání a
zpracování informací

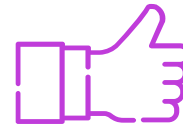
4 Kulturní

pro zdrojovou i
cílovou kulturu

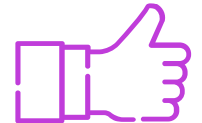
5 Technická

instalace a použití nástrojů
pro strojový překlad a
posteditaci

6 Doménová

pochopit a zvládnout obsah
domény (oboru) vytvořený ve
zdrojovém jazyce a vyjádřit ho
v jazyce cílovém

04

**Příklad
posteditace**

Příklad posteditace: ponechat, upravit

1 Zdrojový text

a Opuštěných německých hrobů jsou v postkomunistických zemích tisíce.

b Po poválečném vysídlení německého obyvatelstva o ně nikdo nepečoval a problém s postupujícími desetiletími narůstal.

c V posledních letech se toto téma začíná častěji problematizovat.

d Tato studie se mu věnuje z pohledu vyrovnávání se s minulostí a politikou paměti.

2 Strokový překlad

There are thousands of abandoned German graves in post-communist countries.

After the post-war displacement of the German population, no one took care of them **and** the problem grew with the passing decades.

In recent years, the issue has **become more and more problematic.**

This study examines it from the perspective of coming to terms with the past and the politics of memory.

3 Cílový text

ponechat

After the post-war expulsion of the German population, no one maintained them, and the problem grew with the passing decades.

In recent years, the issue has been more frequently problematized.

ponechat

Příklad posteditace: přeložit znovu

1 Zdrojový text

e Cílem je poznat, jakou roli sehrává téma péče o německé hroby v politics of memory postkomunistických zemí střední Evropy, jakou roli sehrává téma v usmiřovacích aktivitách bilaterálních vztahů s Německem a jaké jsou při stávající míře havarijního stavu německých civilních hrobů možnosti a limity států a obcí k péči o německé hroby.

2 Strokový překlad

The aim is to find out what role the topic of the care of German graves plays **in the politics of memory in the post-communist countries of Central Europe**, what role the topic plays in the reconciliation activities of bilateral relations with Germany, and what are the possibilities and limits of states and municipalities to care for **German civilian graves at the current level of disrepair**.

3 Cílový text

It seeks to shed light on the role played by the issue of maintenance of German graves **in the politics of memory of the post-communist countries of Central Europe** as well as in their bilateral reconciliation activities with Germany, and on governments and municipalities' possibilities for and limitations in maintaining **German civilian graves given their current level of disrepair**.

05

Stav oboru

Co už umíme, a na co ještě čekáme

2006

Statistický strojový překlad – nový Google Translate

2015

Plná integrace MT s prostředím Trados

2016

Neurální strojový překlad, skokové zvýšení kvality Google Translate

2020

Průkaz vyšší kvality u žurnalistických textů

2021

Čeština v DeepL

?

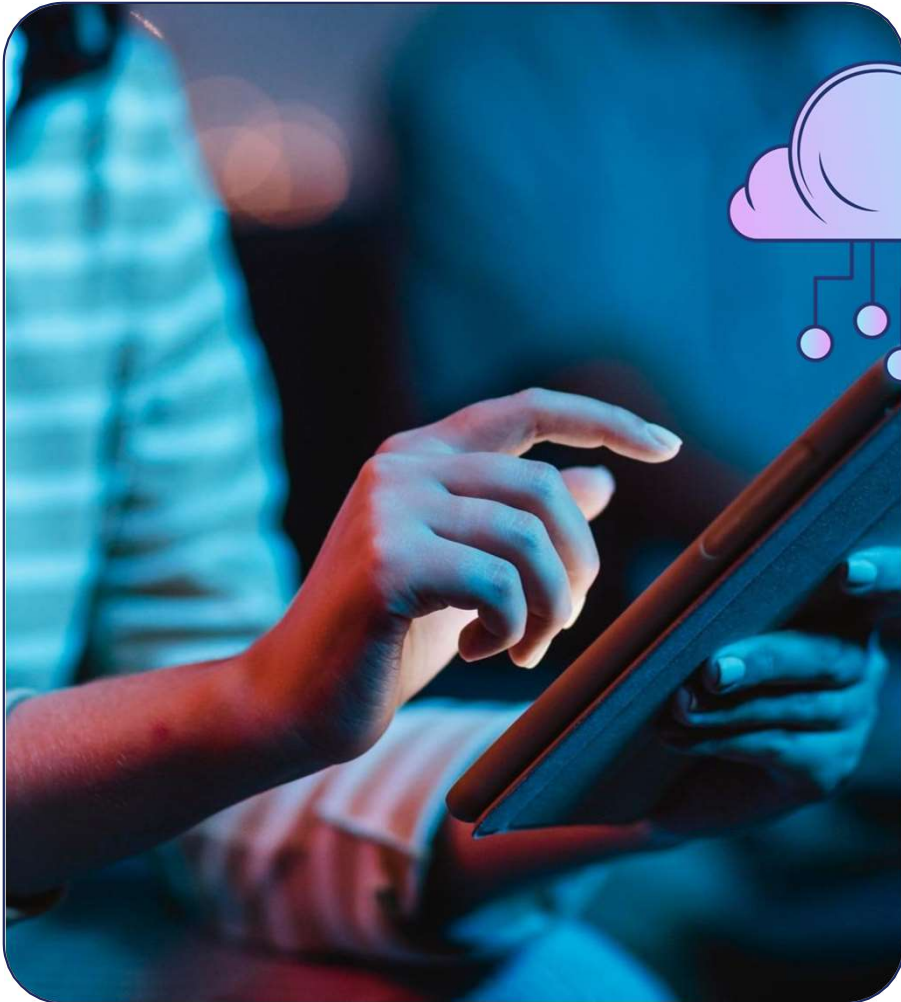
Integrace glosářů pro ČJ→AJ

?

První český sociálněvědní MT engine

?

Hodnocení kvality pro sociálněvědní publikace

06

Závěr

Závěr

Mohu svépomocí?

- Druh textu
- Požadavky redakce
- Zhodnocení vlastních kompetencí

Překlad, nebo posteditace?

- Druh textu
- Finanční podmínky

Co dál?

- Překladové paměti
- Glosáře
- Institucionální předplatná a projekty
- Vytrénujme engine!

Děkuji vám!

Kontakt, zdroje, download:
<https://www.jan-moravek.cz>

12. olomoucká podzimní sociologická konference, 11.–13. 10. 2023

CREDITS: This presentation template was created by [Slidesgo](#), and includes icons by [Flaticon](#), and infographics & images by [Freepik](#)

Literatura

- Absolon, Jakub. (2018). *Strojový překlad a posteditovanie* [Dizertačná práca, Univerzita Konštantína filozofa v Nitre]. <https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=B91108598CC4B84B242519F148AB>
- Česká agentura pro standardizaci. (2021). *Překladačské služby - Posteditace výstupů strojového překladu - Požadavky* (norma ČSN ISO 18587). <https://csnonline.agentura-cas.cz/Detailnormy.aspx?k=513214>
- Kopecká, Klára. (2021). *Kategorizace úprav strojového překladu při posteditaci: jazyková kombinace angličtina - čeština* [Diplomová práce, Univerzita Karlova]. <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/148149>
- Massardo, I., van der Meer, J., O'Brien, S., et al. (2016): *MT post-editing guidelines*. The Netherlands: TAUS Signature Editions. <https://www.taus.net/resources/reports/mt-post-editing-guidelines>
- Pavlíková, Diana. (2022). Porovnanie humánneho prekladu a posteditácie strojového prekladu. *L10N Journal*, 1(1), 64–101. <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/7>
- Popel, M., Tomkova, M., Tomek, J. et al. (2020). Transforming machine translation: a deep learning system reaches news translation quality comparable to human professionals. *Nature Communications* 11, 4381. <https://doi.org/10.1038/s41467-020-18073-9>
- Vrabcová, Tereza. (2023). *Machine Translation in a Specific Domain*. [Diplomová práce, Masarykova univerzita]. <https://is.muni.cz/th/ada1e/?lang=cs;vysl=21710;id=413906>